

Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка
Факультет природничо-економічний
Кафедра географії та методики її викладання

ЗАТВЕРДЖУЮ
Завідувач кафедри географії
та методики її викладання

_____ І.П. Касіяник
підпис
« 30 » серпня 2022 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
КРАЄЗНАВСТВО І ТУРИСТИЧНА РОБОТА В ШКОЛІ

для підготовки фахівців першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
за освітньо-професійною програмою Середня освіта (Географія.Історія)
спеціальності 014 Середня освіта (Географія)
галузі знань 10 Середня освіта
мова навчання українська

2022-2023 навчальний рік

Розробники програми: І.П. Касіяник, к.геогр.н, доцент кафедри географії та методики її викладання.

Ухвалено на засіданні кафедри географії та методики її викладання

Протокол № 8 від «30» серпня 2022 року

ПОГОДЖЕНО

Гарант освітньої програми

підпис

В.В. Гарбар
ініціали та прізвище

Зміст робочої програми навчальної дисципліни

1. Мета вивчення нормативного освітнього компоненту професійної підготовки «Краєзнавство і туристична робота в школі» - ознайомлення здобувачів зі структурою краєзнавства як наукової дисципліни її функціональними особливостями та методами організації краєзнавчих досліджень; структурою туристичної роботи, основними її формами та принципами підготовки і реалізації туристичних заходів. Застосування зазначених компетентностей в процесі освітньої діяльності, польових практик, та самостійної навчально-дослідницької роботи. Застосування результатів для фахової реалізації у суміжних з освітою сферах професійної діяльності.

2. Обсяг дисципліни

Найменування показників	Характеристика освітнього компонента	
	денна форма здобуття вищої освіти	заочна форма навчання
Рік навчання	2-й рік	-
Семестр вивчення	IV семестр	-
Кількість кредитів ЄКТС	4 кредити	-
Загальний обсяг годин	120 годин	-
Кількість годин навчальних занять	40 годин	-
Лекційні заняття	18 годин	-
Практичні заняття	22 годин	-
Семінарські заняття	-	-
Лабораторні заняття	-	-
Самостійна та індивідуальна робота	80 годин	-
Форма підсумкового контролю	Екзамен	-

3. Статус освітнього компонента – обов’язковий освітній компонент професійної підготовки.

4. Передумови для вивчення дисципліни: на базі вивчення освітнього компонента «Загальне землезнавство» у здобувачів освіти сформовані загальні уявлення про будову, Землі та літосфери, їх речовинний і компонентний склад, основні процеси їх формування та розвитку. ОК «Ґрунтознавство та географія ґрунтів» формує уявлення про взаємозв’язок літологічних, кліматичних, гідрологічних та біотичних. На основі ОК «Основи наукових досліджень» формуються уявлення про організацію і здійснення наукових досліджень.

5. Програмні компетентності навчання:

Інтегральна компетентність	Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у галузі або у процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій та методів відповідної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.	
Загальні та фахові компетентності (ЗК, ФК)	ЗК 05	Здатність до прийняття ефективних рішень у професійній діяльності та відповідального ставлення до обов'язків, мотивування людей до досягнення спільної мети. Ведення здорового способу життя.
	СК 02.5.	Здатність реалізовувати краєзнавчий підхід на уроках географії, у позакласній та позашкільній діяльності.

6. Очікувані результати навчання з дисципліни

РН 01	Знання та розуміння основних концепцій, парадигм, теорії та загальної структури географічної та історичної наук, предмету їх дослідження, місця і зв'язків в системі наук, етапів історії розвитку географії
ПРН 02	Вільне володіння географічною та історичною термінологією і номенклатурою.
ПРН 09	Вміння застосовувати базовий поняттєвий, термінологічний, концептуальний апарат географії та історії, їх теоретичні й емпіричні досягнення на рівні, що дозволяє інтерпретувати природно - та суспільно-географічні явища і процеси, пов'язувати та порівнювати різні погляди на проблемні питання.

За результатами вивчення ООК підготовки «Краєзнавство і туристична робота в школі» здобувачі вищої освіти повинні **знати**: предмет, зміст і структуру краєзнавчої і туристичної роботи; методологічний апарат сучасних краєзнавчих досліджень та форми їх застосування на практиці; принципи організації учнівської туристичної групи; умови розробки та реалізації туристичного походу і туристичних змагань.

вміти: застосовувати базові методи краєзнавчих досліджень (зокрема спостереження, бібліографічний, картографічний, статистичний), уміти застосовувати базові засоби туристичного спорядження; керувати туристичними плавзасобами, долати перешкоди із застосуванням паралельних перил.

7. Методи навчання:

За джерелом інформації:

- словесні: розповідь, пояснення, бесіда;
- наочні: ілюстрація, демонстрація, самостійне спостереження;
- практичні: вправи, лабораторні роботи;

За ступенем керування здобувачами вищої освіти:

- навчальна робота під керівництвом викладача;
- самостійна робота з літературними джерелами;
- письмова робота, лабораторна робота;

Методи стимулювання інтересу до навчання:

- навчальні дискусії;
- створення ситуацій пізнавальної новизни;
- створення ситуацій зацікавленості.

8. Засоби діагностики результатів навчання:

Стандартизовані тести, завдання поточного контролю, модульної контрольної роботи, пакет ректорської контрольної роботи, студентські презентації та виступи на наукових заходах, завдання з використанням туристичного спорядження, екзамен.

9. Програма навчальної дисципліни

Денна форма навчання

Назви змістових модулів і тем	кількість годин						
	разом	у тому числі					
		Лекційні заняття	Практичні заняття	Семінарські заняття	Лабораторні заняття	Самостійна робота	Індивідуальна робота
Змістовий модуль 1.							
Тема 1. Загальні питання краєзнавства.	12	2	2			6	2
Тема 2. Основи географічного краєзнавства.	12	2	2			6	2
Тема 3. Історико-географічне районування.	12	2	2			6	2
Тема 4 Краєзнавча робота в школі.	12	2	2			6	2
Тема 5. Краєзнавча робота державних та громадських організацій.	12	2	2			6	2
Разом за змістовим модулем 1	60	10	10			30	10
Змістовий модуль 2.							
Тема 6. Туризм.	12	2	2			6	2
Тема. 7. Спорядження..	14	2	4			6	2
Тема 8. Туристичний похід.	12	2	2			6	2
Тема 9. Туристичні змагання.	22	2	4			12	4
Разом за змістовим модулем 2	60	10	10			30	10
Разом годин	120	20	20			60	20

10. Форми поточного та підсумкового контролю.

Максимальний показник оцінки поточної успішності здобувачів освіти на навчальних заняттях складає 12 балів.

Поточне та контрольне оцінювання включає виконання лабораторних завдань, співбесіда на лабораторному занятті, тестування, усне опитування, іспит.

11. Критерії оцінювання результатів навчання

Поточний і модульний контроль (100 балів)				СР	Інд. р.	іспит	Сума
Змістовий модуль 1 (25 балів) ¹		Змістовий модуль 2 (25 балів)		5	5	40	100
Поточний контроль	МКР	Поточний контроль	МКР				
15 балів	10 балів	15 балів	10 балів				

Поточний контроль (30 балів)

Максимальна кількість балів, яку можна отримати на лабораторному занятті – **12 балів** за одну тему (за умови виконання всіх різновидів роботи, передбачених планами лабораторного заняття).

Контроль за самостійною роботою (5 балів)

Контроль за самостійною роботою відбуватиметься за допомогою бесіди (опитування), письмових відповідей.

На самостійне опрацювання відведено 10 питань. За правильну відповідь нараховується **0,5 бала**, за неправильну – **0 балів**.

Індивідуальна робота (Індивідуальні навчально-дослідні завдання) (5балів)

Індивідуальна робота виконується здобувачами освітнього процесу у формі реферату чи відео презентації, які оцінюються 5 балами. Такого рівня робота має бути виконана грамотно і акуратно. Тема індивідуальної роботи повинна бути розкрита повністю, вичерпно, містити власні висновки щодо того, яка мета, завдання, принципи, методи та практичні результати автор ставить перед собою автор.

При перевірці та захисті ІНДЗ бали знімаються:

- якщо відсутні або неправильно оформлені необхідні складові частини ІНДЗ, якщо у тексті немає посилань або вони оформлені невірно.

- якщо неправильно або в недостатній кількості було визначено і висвітлено актуальність, мету, завдання, методи, форми та види подання практичної інформації та досліджень.

- якщо робота виконана на репродуктивному рівні, не містить власних суджень з проблеми висвітленій у ІНДЗ.

Модульна контрольна робота (20 балів)

Модульна контрольна робота складається з теоретичних питань трьох рівнів складності: **I рівень (1-4 питання) – 1 бал, II рівень (5-6 питання) – 2 бали та III рівень (практичне завдання) – 2 бали.**

Максимально можлива оцінка за модульну контрольну роботу – **20 балів (ЗМКР 1 – 10 балів), (ЗМКР 2 – 10 балів).** Такого рівня робота має бути виконана грамотно і акуратно. Відповіді на питання контрольної роботи повинні бути повними, вичерпними (I рівень), містити власні роздуми і приклади (II рівень), розв'язання практичного завдання.

ТАБЛИЦЯ ВІДПОВІДНОСТІ РЕЗУЛЬТАТІВ КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ ЗА РІЗНИМИ ШКАЛАМИ І КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Сума балів за 100-бальною шкалою	Оцінка в ECTS	Значення оцінки ECTS	Критерії оцінювання теоретичної підготовки	Рівень компетентності	Оцінка за національною шкалою
90-100	A	відмінно	Студент виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно здобувати знання, без допомоги викладача знаходить та опрацьовує необхідну інформацію, вміє використовувати набуті знання і вміння для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, переконливо аргументує свої відповіді, самостійно розкриває власні обдарування і нахили	Високий (творчий)	відмінно
82-89	B	добре	Студент вільно володіє вивченим обсягом матеріалу, застосовує його на практиці, вільно розв'язує вправи і задачі у стандартних ситуаціях, самостійно виправляє допущені помилки, кількість яких незначна	Достатній (конструктивно-варіативний)	добре
75-81	C		Студент вміє зіставляти, узагальнювати, систематизувати добре інформацію під керівництвом викладача; в цілому самостійно застосовує її на практиці; контролювати власну діяльність; виправляти помилки, серед яких є суттєві, добирати аргументи для підтвердження своїх думок		
67-74	D	задовільно	Студент відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень; з допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, серед яких є значна кількість суттєвих	Середній (репродуктивний)	задовільно
60-66	E	достатньо	Студент володіє навчальним матеріалом на рівні, вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні		
35-59	FX	задовільно, з можливістю	Студент володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що	Низький (рецептивно-	

		повторного складання семестрового контролю	становлять незначну частину навчального матеріалу	продуктивний)	незадовільно
1-34	F	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням залікового кредиту	Студент володіє матеріалом на рівні елементарного розпізнання і відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів		

Визнання результатів неформальної та (або) інформальної освіти. У випадку, якщо здобувач освіти отримав знання у неформальній та інформальній освіті, зарахування результатів навчання здійснюється згідно Положення про визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті у Кам'янець-Подільському національному університеті імені Івана Огієнка (Порядок визнання результатів навчання здобувачів вищої освіти, отриманих шляхом здобуття неформальної/інформальної освіти в Кам'янець-Подільському національному університеті імені Івана Огієнка), зокрема, якщо їх тематика відповідає змісту навчальної дисципліни (окремій темі або змістовому модулю).

В неформальній освіті:

- закінчення професійних курсів, семінарів або тренінгів, тематика яких відповідає змісту навчальної дисципліни (окремій темі або змістовому модулю);
- підготовка конкурсної наукової роботи;
- призове місце на Всеукраїнському конкурсі студентських наукових робіт;
- призове місце на Всеукраїнській студентській олімпіаді

В інформальній освіті:

- наявність наукової публікації;
- волонтерська діяльність;

Оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти з навчальної дисципліни здійснюється відповідно до Таблиці відповідності шкал оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти:

Таблиця відповідності шкал оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти

Рейтингова оцінка з кредитного модуля	Оцінка за шкалою ECTS	Рекомендовані системою ECTS статистичні значення (у %)	Екзаменаційна оцінка за національною шкалою	Національна залікова оцінка
90-100 і більше	A (відмінно)	10	відмінно	зараховано
82-89	B (дуже добре)	25	добре	
75-81	C (добре)	30		
67-74	D (задовільно)	25	задовільно	
60-66	E (достатньо)	10		

35-59	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)	незадовільно	не зараховано
34 і менше	F (незадовільно з обов'язковим проведенням додаткової роботи щодо вивчення навчального матеріалу кредитного модуля)		

12. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна (за потребою).

Колекції гірських порід та мінералів, мікроскопи МБС-9, лабораторні колби, ступки, хімічні реактиви. Конспект лекцій, плани лабораторних занять, методичні посібники для проведення лабораторних занять, методичні рекомендації до самостійної роботи студентів, методичні рекомендації для виконання індивідуальної роботи, контрольні завдання (тести) для проведення модульного контролю тощо.

13. Рекомендована література

Основна

1. Браславська О. В. Краєзнавство і туризм: навч. посібник. Умань: Візаві, 2014. 214 с.
2. Жванко Л.М. Краєзнавство. Конспект лекцій. – Харків: ХНАМ, 2010. – 163 с.
3. Попович С. Туристичне краєзнавство: генеза, методологія, завдання. Краєзнавство. 2015. № 3-4. - С. 110-123. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/kraeznavstvo_2015_3-4_18
4. Філоненко І.М. Краєзнавство і туризм: курс лекцій. – Ніжин, 2010. – 213 с.

Додаткова

1. Жупанський Я. Про об'єкт і предмет вивчення національного краєзнавства / Я. Жупанський, В. Круль // Краєзнавство. – 1994. – № 1-2. – С. 3-6.
2. Костриця М. Ю. Національне краєзнавство: актуальні питання теорії і методології / М.Ю. Костриця // Історичне краєзнавство в системі освіти України: здобутки, проблеми, перспективи: наук. зб. – Кам'янець-Подільський, 2002. – С. 3-9.
3. Костриця М. Ю. Українське географічне краєзнавство: історія, методологія, постаті, практика: монографія / М.Ю. Костриця. – Житомир: Косенко, 2006. – 444 с.

Інформаційні ресурси

1. <https://studfiles.net/preview/4000810/page:13/>
2. <https://arktal.livejournal.com/560682.html>
3. http://www.geol.univ.kiev.ua/lib/General_geology_Ivanik_Menasova_Krochak.pdf